

Valsts finansējums politiskajām partijām Latvijā un tā rezultāti: partijas “Saskaņa” piemērs

Elizabete Vītola

Rīgas Stradiņa universitāte, Eiropas studiju fakultāte, Latvija

Ievads. Politisko partiju finansēšana no valsts budžeta ir viens no izplatītākajiem partiju finansēšanas avotiem. Latvijā valsts finansējuma piešķiršana partijām tika ieviesta 2010. gadā un likums nosaka, ka valsts finansējumu 0,71 eiro apmērā par katru iegūto balsi saņem tās partijas un to apvienības, kas iepriekšējās Saeimas vēlēšanās pārvarēja 2% barjeru. Teorētiski valsts finansējumam ir jābūt lielākam no visiem finansēšanas avotiem, taču Latvijā šis modelis atšķiras no teorētiskā pieņēmuma. Arī politisko partiju nostādnes par šo avotu atšķiras jau no paša diskusiju sākuma.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Analizēt valsts finansējuma piešķiršanas gaitu un tā rezultātus, izmantojot partijas “Saskaņa” piemēru.

Rezultāti. Partija “Saskaņa”, kas ir visvairāk pārstāvētais politiskais spēks Saeimā, 2010. gadā kļuva par vienīgo partiju, kas balsoja pret grozījumiem Politisko partiju finansēšanas likumā, kas paredzēja valsts finansējuma piešķiršanu politiskajām partijām. Partijas ziedojumu struktūra parāda, ka 2014. gadā naudas izteiksmē tajā prevalē lieli ziedojumi (lielāki par 3000 eiro), skaitliski – vidējie (no 300 līdz 3000 eiro). Vairāk nekā 70% finansējuma šim politiskajam spēkam ir ziedojumi un biedru nauda, kas arī izskaidro to, kāpēc gan politisko partiju apvienība “Saskaņas centrs”, gan partija “Saskaņa” varēja paust negatīvu attieksmi pret valsts finansējuma piešķiršanu politiskajām partijām 2010. gadā, kā arī pret valsts finansējuma dubultošanu 2014. gadā.

Secinājumi. Latvijas politisko partiju budžeta struktūrā valsts finansējums nav lielākais ienākumu avots un vidēji tas sastāda ap 20%. Ziedojumi ir Latvijas parlamentāro politisko partiju finansēšanas pamatavots, turklāt partijām ir noteiktas sfēras, kuru pārstāvji aktīvi finansē attiecīgu politisko spēku. Partijas “Saskaņa” budžeta struktūrā ziedojumi sastāda ap 60%, un par partijas dāsnākajiem ziedotājiem kļuva dažu banku augstākās amatpersonas, kā arī pašas partijas biedri.